

Máté 25,36: „...Börtönben voltam és felkerestetek.”

JOBB LATOR

A megvetettek pasztorációját és szociális gondozását végzők lelkeségi és módszertani lapja

Internet partnerünk a TiszaNet • http://www.tiszanet.hu/MECSES_MAJZIK/

MÉCSES LELKISÉG

1997. november/december

IV. évfolyam. 6. szám

„Képmutató! Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, s akkor hozzáláthatsz ahhoz, hogy kivedd a szálkát embertársad szeméből”

(Máté 7,5)

A Mécses Szeretetszolgálat otthonai Foglyok menedéke közösség

Pécsett, a Foglyok menedéke alapítvány családis közössége a börtönből szabadultak sajátos rehabilitációs otthona. Várhatóan 1998-tól, az anyagi támogatásunkat is élvezve, az alapítványi önállóságukat megtartva, a Társaságunk utógondozói hálózatának a tagjaként fog működni.

Novemberi imaszándékok

2. Imádkozzunk a bűncselekmények áldozataiért és hozzátartozóiért, hogy elnyerjék örök üdvösségüket illetve ne veszélyeztessék azt megátalkodott gyűlölködésükkel, bosszúvágyukkal!

9. Imádkozzunk a felekezetek közötti összefogásért, közeledésért, hogy vállvetve tudjunk ellenállni a megosztó, rontó hatásoknak!

16. Imádkozzunk az ökumeniáért, hogy minél nagyobb összefogással, összeszedettséggel tudjunk Istenre figyelni!

23. Imádkozzunk azért, hogy minél többen tudjuk vállalni Árpádházi Szent Erzsébet félelmet nem ismerő tevékeny szeretetét!

30. Imádkozzunk azért, hogy az új egyházi évben hitünk jobban elmélyüljön és aktívabban végezzük vállalt feladatainkat!

Decemberi imaszándékok

7. Imádkozzunk a hajléktalanokért, hogy a téli hidegben biztonságos helyhez és rendszeresen meleg ételhez jussanak!

14. Imádkozzunk a börtönben élő fogvatartottak számára csomagot küldőkért, hogy Mennyei Atyánk jutalmazza meg őket.

21. Imádkozzunk minden sötétségben élő ember-testvérünkért, hogy a Karácsony fénye, szeretete bevilágíthasson a szívükbe és életükbe.

28. Köszönjük meg az Istennek mindazt, amivel szolgálhattuk Őt embertestvéreinken keresztül.

Januári imaszándékok

4. Imádkozzunk azért, hogy az új esztendő sok elítéltnek hozzon szabadulást, elsősorban a bűnrabságából.

11. Imádkozzunk támogatókért, akik a börtönpasztoráció szükséges anyagi feltételeit legalább elégséges szinten biztosítják.

18. Imádkozzunk rehabilitációs otthonainkért, hogy a feladatainknak, mindig magasabb szinten, eleget tehessenek.

25. Imádkozzunk azért, hogy a Krisztusra mutató példaképünk, a Jobb Lator, minél szélesebb körben megismert és elfogadott legyen!

A tartalomból:

<i>Dr. Majzik Mátyás</i> Ökumenikus keresztúti ájtatosság kidolgozása és elfogadása a belátható időben?	4
<i>Dr. Harmati Béla</i> Beszédes szobor Jézusról és a két latorról . . .	5
<i>Simon András</i> Apostolkodás	6
<i>Dr. Korinek László</i> A rejtett bűnözési, vizsgálatok legfontosabb eredményei	8
<i>Kereskényi Sándor</i> Mik a hírek Nagyfán	12
<i>Ifj. Lele József</i> „Jaj kisfiam, hát mi lösz tébelüled?”	13
<i>Albert Biesinger</i> A diakonátus lelkisége, diakónusi lelkiség . .	14

Felhívás az 1998. évi előfizetésre

Tisztelettel kérem az olvasóinkat, hogy előfizetésüket 1998. évre újítsák meg! Kérem mindazokat, akik előfizetés nélkül kapták lapjainkat (Jobb Lator, Mécses), hogy amennyiben az anyagi helyzetük engedi, szintén fizessék elő azokat.

Ez év folyamán jelentősen emelkedtek a kiadási költségeink. 1997-ban 1.000.000 Ft-tal többbe kerültek a nyomdai költségek, mint 1996-ban. Jövőre ismét emelkednek a papírárak, energia-költségek, munkadíjak, postaköltségek.... Ennek ellenére, jövőre sem emeljük az előfizetés díját!

Tehát marad a jövőben is folyóiratunk előfizetése évi **500 Ft.** (külföldre **10 USD**-nak megfelelő valuta)

Kérem olvasóinkat, hogy terjesszék lapjainkat, gyűjtsenek előfizetőket. A Jobb Latorra előfizetők a Mécseset ingyen kapják. Az előfizetés a postaköltséget is tartalmazza! A feladási díj belföldre: 36 Ft, azaz évi 216 Ft. Majdnem az előfizetési díj fele! Kérem szerető támogatásukat

A főszerkesztő

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Vác Jenő jezsuita lelkipásztor az egyik – a börtönlelkipásztorok részére vezetett – lelkigyakorlaton a Világot börtönnek, az emberiséget a bűn rabjainak és Jézus Krisztust a Világ Börtönlelkipásztorának nevezte. Börtönlelkipásztornak, aki reményt nyújt a legreménytelenebbeknek, aki bemutatja a szerető Atyát és aki megmutatja az utat is az Istenhez.

A börtönpasztorációs tapasztalatunk az, hogy néhány (kevés) fogékony és saját lelkiismeretétől is serkentett elítélt kivételével, az elítéltek zöme gyanakvással, kétkezdéssel, hitetlenkedve fogadja a kereszténység számukra irreális, életidegen, élehetlen gyengeséget sugalló szemléletét. Számukra az önzetlenség, alázat, szeretet csupán szép szavak. Szép szavak mellyel – mert ugyan jól esik néha hallgatni azokat, butítják, elgyengítik őket. Ezzel a már meglévő kiszolgáltatottságukba még jobban bebetonozzák az életüket. Könnyű kívülről és felülről prédikálni nekik... mondják és legyintenek. „Lennének azok az én, a mi helyünkben!” Ha a kereszténységet hirdető is rabok lennének, sőt ha ők is elkövették volna a bűncselekményeket, és nem ártatlanul éltek volna át az üldöztetést, elfogást, a vallatást, az elítélést és az ítélet végrehajtását...

Igen... Valahol, igazán ott kezdődne a hiteles és hatékony, valódi börtönpasztoráció, amikor a teljesen közéjük való hirdeti és mutatja is be az életével, ott a börtönben, Jézus tanításait. Így és általuk lehet bebizonyítani a börtönlakók zömének, hogy igenis életképes realitás a kereszténység.

Tehát szükségünk van – ezért, ezen is munkálkodnunk kell – számukra hiteles személyekre, például a Krisztusra mutató példaképünkre, a Jobb Latorra. Meggyőződésem szerint magukból az elítéltek köréből származó és a börtönben büntetésüket töltő hiteles személyekre, akik az Egyház megbízásából mint lektorok, akulitusok tevékenykednének társaik között. Sőt! és legfőképpen: felszentelt állandó diakónusok, akik életükkel élve bizonyíthatnák és hitelesíthetnék az igazi, az önzetlen, a személyválogatás nélküli, a krisztusi szeretetet. (Álmom: akár egy szerzetesrend: a Szent Jobb Lator Rend tagjaiként...)

Mennyei Atyánk ismerte az emberiségnek a külső és felső hatalmaknak akár még a jóakarásával szemben is megnyilvánuló hitetlenségét és gyanakvását és ellenállását. Ezért a Szent Fiát küldte közénk, Jézus Krisztusként, hogy emberként, hiteles személyként – a Világ börtönében, belülről – mutassa be az Atyát, nyújtson reális reményt és mutassa be életével az egyetlen igazi életutat, mely megszünteti a lélek rabságát: a Szeretetet!

Karácsonykor Jézus születésének ünnepnapján köszönjük meg Istenünknek, hogy közénk jött és felszabadított mindannyiunkat a bűn rabságából. Köszönjük meg, hogy saját tevékenységünknek, az elítéltek, a megvetettek pasztorációjának legelső számú példaképe, tanítója és börtönlelkipásztor az Atyára mutató Jézus Krisztus! Amen

Religat

*Kellemes karácsonyt és
boldog új évet
kívánunk minden
olvasónknak és
támogatónknak*

a szerkesztőség

DOKUMENTUMOK

**MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA
CONFERENTIA EPISCOPORUM HUNGARIAE**

ad 1667/1997

Dr. Majzik Máttyás úrnak
Szeged-Tápe, Heller köz 6, 6753

Tisztelt Elnök Úr!

Folyó évi augusztus hó 1-jén kelt levelére szeretettel értesítem, hogy Püspöki Konferenciánk az 1997. szeptember 10-én tartott ülésén jóváhagyta a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság 1997. évi közgyűlésének határozatát, amelyben a Jobb Latort az elítéltek és a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság Krisztusra mutató példaképének nyilvánította.

Püspöki Konferenciánk jóváhagyólag tudomásul vette, hogy a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság a Jobb Latorról kiemelten mindig a Nagypénteket megelőző hónap utolsó péntekjén emlékezik meg.

Őszinte tisztelettel köszönti,

Budapest, 1997. szeptember hó 22-én

Dr. Serégely István
egri érsek, a MKPK elnöke

ÖKUMÉNIA

Dr. Majzik Mátyás

Ökumenikus keresztúti ájtatosság kidolgozása és elfogadása a belátható időben?

A keresztúti ájtatosság

A keresztes hadjáratok idejéből, Jeruzsálemből elterjedt népi ájtatossági forma. Jézus Krisztus szenvedéstörténetéről (kereszt-útjáról) való elmélkedések szenvedéstörténeti helyekre (stációkra) bontással. Kezdetben hét stációt jártak végig: énekelve, imádkozva, elmélkedve, majd a stációk száma széleskörűen változott, volt (van) öt, de tudunk 27 állomású keresztútról is. Legáltalánosabban a 14 szenvedéstörténeti helyet tartalmazó keresztutat gyakorolják kiegészítve a feltámadás csodájával, örömeivel. A szenvedéstörténeti helyeket nagy részben a Szentírásból, kisebb részben a Szent Hagymányokból, az apokrif iratokból vették át. Ezért mondhatni, hogy kizárólagosan csak a római katolikusok körében terjedt el és leginkább a nagyböjt idejében imádkozzák. Sem a protestáns sem a görögkatolikus felekezeteknél nem gyakorolják.

Keresztúti ájtatosság a Mécses Szeretetszolgálat Magyar börtönpasztorációs Társaságból kiinduló Mécses Lelkiségi mozgalomban

A Mécses Lelkiségi Mozgalom (továbbiakban: Mécses Lelkiség) melyet a Magyar Katolikus Püspökkari Konferencia 1994-ben elismert, a börtön-pasztorációs tevékenységünk, mindennapjaink tapasztalatából született. Abból a szomorú tapasztalatból, hogy szeretnitudásunk igen szűk körű. Jóformán csak azokat tudjuk (akarjuk, merjük) szeretni, akik a szeretetünket viszonzni tudják, akik a mi társadalmi köreinkbe tartoznak. De képtelenek vagyunk szeretettel közeledni, szeretetünkbe fogadni az idegeneket, a másként élőket, a tövises, szúrós embereket és főleg a megvetetteket: börtönlakókat, onnan szabadulókat. Jézus személyválogatás nélküli, viszonzást nem váró, önzetlen szeretetét oly nehéz gyakorolni... „Hogy én könyörögjek egy megátalkodott gyilkosért, Magda

Marinkóért?” – háborodott fel egy naponta templomba járó ismerősöm. Pedig a magda marinkók is a testvéreink és értük – lelkük üdvéért – felelősek vagyunk. Mindent meg kell tennünk ami tőlünk telik, hogy rendezzék kapcsolatukat Istennel. Mi telik tőlünk? A felénk sugárzó szeretetünk, az értük való imádkozás, engesztelő könyörgések rendszeres végzése. Tudom, hogy a gonoszsgot elkövető emberekért, a fájdalmakat, tragédiákat okozó emberekért még imádkozni is nehéz. Mert oly távoliak, olyan rettenetesekek, félelmetesekek, olyan irgalmatlanok, hidegek. Olyan távol vannak Istentől – gondoljuk. Hogyis tudnám őket szeretni? Hogyan is tudnék értük, mint hozzám tartozó mért imádkozni? – A félelmemet úgy lehet legyőzni, ha megismerjük őket. Ha megismerjük az életüket, helyzetüket, problémáikat, szenvedéseiket, reménytelenségüket.

Szenvedő embertestvéreink – legyenek azok bár gonoszak – megismerésére a legalkalmasabb út Jézus Krisztus szenvedéstörténetének tanulmányozása pl. a Keresztúti ájtatosság gyakorlásán keresztül. A Mécses Lelkiség (melynek vállalt feladata a szeretetkörünk tágítása, a megvetett embertestvéreinkben is élő Krisztus felismerésének segítése, majd a felismert Krisztus alázatos szolgálata imával és tevékeny szeretettel) ezért választotta liturgikus imaformájának a Keresztúti ájtatosságot. A Jobb Lator c. folyóiratunk, mely a Mécses Lelkiség elméleti, lelkiségi és módszertani lapja, ezért már több keresztúti ájtatosság elmélkedését közölte első számától kezdve. (Dr. Majzik Mátyás, Dr. Folly Gábor, Tomislav Ivančić, Lénárd Ödön tollából, de adaptálásra tanulmányokat, javaslatokat írtak: Dr. Bartha Tibor református és Mosolygó László görögkatolikus lelkipásztorok is. (A Mécses Lelkiség imanapján – minden hónap utolsó péntekén – számos magyar és már néhány külföldi templomban is rendszeresen imádkozzák e keresztutakat. Keresztutakat a megvetetekért.)

Az ökumenikus keresztúti ájtatosság gondolata

A keresztúti ájtatosság, népi ájtatosság. Nem kötött imaforma, változtatható. E rugalmasság teszi lehetővé, hogy egyrészt a célunknak megfelelően, másrészt, hogy a nem katolikus felekezeteknek az elvárásai, hagyományai és dogmatikája szerint módosíthassunk rajta. A célunknak megfelelően, például a börtönpasztoráció céljának megfelelően a Krisztus megígéri az üdvözülést a Jobb Latornak stációbevitelére a keresztútba. (Itt jegyzem, hogy ez már megtörtént: ez év Nagypéntekén a II. János Pál szentatyja által vezetett keresztúton már e stáció szerepelt!) A nem katolikus felekezetek számára pedig elhagyhatók a nem szentírásból vett jelenségek, stációk. Így a „Veronika kendője”, és „Jézus találkozik az édesanyjával” elnevezésű. Tehát minden lehetőség adva van arra, hogy a keresztúti ájtatosságot – Jézus szenvedéstörténetén való elmélkedést, mint népi ájtatosságot a prótestáns és a görögkatolikus- testvéreink is gyakorolják

Hol tartunk jelenleg e munkálkodásban?

A Jobb Lator mint Krisztusra mutató példaképünk előkészítő megbeszélései során az ökumenikus keresztút gondolata is megbeszélésre került.

Úgy Dr. Harmati Béla evangélikus püspök elnök, mint Dr. Hegedűs Lóránt református püspök úr, majd utólagosan Dr. Bölcskei Gusztáv református elnök-püspök úr a gondolatot támogatta és biztatást kaptam az ökumenikus keresztút kidolgozására, illetve ezt követően ennek javaslatételére. Felajánlották személyes együttműködésüket is. November 8-án Szegeden ú. n. Batyus konferencián tárgyaltuk, református, görögkatolikus és római katolikus lelkipásztorok, világi teológusok és érdeklődő laikusok részvételével. Itt a történeti áttekintés után, Jézus szenvedéstörténetének bibliai elemzése történt és szó esett a lehetséges ájtatossági formákról is. Például minden hónap utolsó péntekén bibliaórák keretében való elmélkedésről. Szó esett az elítéltek által vezetett keresztútról is. A munkálkodás egyre szélesebb körben folyik. Kérem az érdeklődő olvasókat, hogy az ökumenikus keresztúti ájtatosság témájában a szerkesztőségünknek juttassák el gondolataikat, javaslataikat levélben, faxon vagy elektronikus levélben.

Meggyőződésem, hogy e munkálkodásunk nem lesz hiábavaló és a ökumenikus keresztúti ájtatosság elterjed az egész kereszténység körében, ezzel hozzájárul az ökumenikus törekvések megvalósulásához.

* * *

Dr. Harmati Béla
evangélikus püspök-elnök

Beszédes szobor Jézusról és a két latorról

Az egész alig tartott három napig. Pénteken kezdődött, 30-ban, április 7-én, Jeruzsálemben kívül. Az akkor Palesztinában élt emberek szemében az esemény egyáltalán nem volt rendkívüli: a rómaiak három embert feszítettek keresztre, egy gallileai rabbit és két lázadó latort. Az eseményeknek több szemtanúja is volt, akik később elmondták, továbbadták, mi is történt. Számos írásbeli beszámoló is született. Ez a keresztre feszítés ugyanis több volt, mint egy kivégzés a sok közül, mert harmadnapra feltámadt a Názáreti Jézus.

Keiji Kosaka japán művész szobra Jézus és a két lator képét nem a hagyományos formában ábrázolja. Nincs rajta a megszokott három kereszt egymás mellett. Milyen furcsák az arányok! A két egymásnak hátat fordító óriási alak mutatja a szenvedést,

a fájdalmat. Középen milyen kicsi hozzájuk képest Jézus!

Az aprócska Krisztus és a felnagyított alakok mintha a mai világ és az emberek óriási feszültségét, egymásnak hátat fordító ellenséges erőit mutatnák, amelyek között sokszor olyan kevésnek, kicsinek érezzük Jézus hatalmát. Hányszor fordít hátat az ember Istennek, hányszor gondolja magát arányosan nagyon hatalmasnak. Hányszor gondoljuk gyöngének Krisztus karjait, hogy összekössék a sokszor még ma is egymástól görcsösen elhúzódnó különböző egyházakat!

Jézus a Kiengesztelés, a Megbékélés, hirdeti a szobor. A Nagypénteken átszögezett karok hídként kötik össze az embereket egymással és Istennel. Jézus Urunkra mutatott rá a Jobb Lator, amikor a másik káro-

molta, hogy „ne fled az Istent? Hiszen te is ugyanazon ítélet alatt vagy, mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését kapjuk, de Ő semmi rosszat sem követett el!”

Szabad és kell emlékeznünk arra a Latorra, aki Jézus karjaiba kapaszkodv imádkozott: „Emlékezzél meg rólam, Jézus, amikor eljössz királyságodba!” A Magyar Börtönpasztorációs Társaság tevékenysége Jézus nevében az isteni megbékélés és kiengesztelődés szolgálatát kívánja folytatni, hogy minél több lélekhez és családhoz eljőjön a megbocsátás és kiengesztelődés. Gondolkodtasson el a japán művész modern fém-szobra a maga nem megszokott Golgotájával, hogy értsük a Latornak szóló isteni ígéretet is: „Bizony mondom néked, ma velem leszel a paradicsomban!”

Olyan könnyű egymás számára nekünk embereknek pokollá tenni az életet! Beszéljen számunkra ez a kép most arról, hogy lehet a megbékélést és kiengesztelést megkapni Urunktól és tovább is adni.

Simon András

Apostolkodás

Eredményközpontú világunkban sokakban gyakran felmerül a kérdés: vajon melyik a hatékonyabb apostolkodás: meggyőző szavakkal, okos tanítással – vagyis komoly felkészültséggel – érvelni Krisztus mellett, vagy pedig különösebb magyarázkodás nélkül, egyszerűen „csak” gyakorolni a szeretet cselekedeteit, úgy, ahogy az élet elénk hozza.

Természetesen nem lehet egyértelmű választ adni erre a kérdésre, hiszen az értelemre ható szóbeli meggyőzés és a szeretet szívre, érzelmekre ható cselekedetei egyáltalán nem zárják ki egymást. Sőt, szükségszerűen egymás kiegészítőiként hatékonyak csak igazán.

Annak az apostolnak, aki a szavak erejét használja fel arra, hogy Krisztust hirdesse a világnak – mert erre kapott hivatást – nyilván nem jut ideje arra, hogy egész napját a szegények és a betegek ápolásával töltsse, mert gyógyító beszédeivel éppen az Istennel való egyedüllét meghitt csendjéből meríthet erőt. S ha élete idejét úgy emészt fel ebben a szolgálatban, hogy beszédeivel ezeket vezet el az Istenhez, vajon ki merné a szemére vetni, hogy csak beszél-beszél, de nem cselekszik. Hiszen az ő esetében éppen a beszéd a szeretet cselekedete.

Ugyanakkor egyáltalán nem biztos, hogy a szeretet cselekedeteit látszólag buzgó igyekezettel gyakorlók között mindenki teljes odaadottsággal áldozza fel magát. Mert a jóság – kívülről csak egyféleképpen látható – tetteinek gyökerei épp úgy eredhetnek menekülésből, gőgből, öngazolásból, vagy tüntető „alázatból”, mint Krisztus iránti elhivatottságból.

Menekülésből, vagyis, hogy inkább elégetem magam a jóság cselekedeteinek oltárán – hogy „szó ne érje a ház elejét” – csak a szívem titkait ne kelljen átadni Istennek. Ilyenkor tulajdonképpen a személyiségem legbensőbb szobájába kopogtató Jézus elől menekülök az irgalmaság külső cselekedeteibe.

Az a gőg is vezérelhet, hogy valamely belső hiányomat kipótoljam. Hiszen a gőg a magával elégedetlen és a Krisztusban még feloldódni nem tudó ember kényszerű önbójkája. Az ilyen ember sokszor különleges jócselekedetekre ragadtatja magát, amelyekre „méltán büszke lehet, s amelyek kiemelten előkelő helyet biztosítanak számára a jötevők sorában. A gőg nem a sikertől vagy sikertelenségtől függ, ugyanis ennek megítélése teljesen szubjektív lehet. A gőg – amely nem a szeretet meleg sugaraival, hanem az öndicséret hideg műfényével veszi körül az ÉN-t – végül is tisztán látható jele annak, hogy nem tudunk még lemondani a világ elismeréséről. A gőg ugyanis az Istennel való bensőséges kapcsolat hiánya. Elismerésre mindannyiunknak szüksége van. Ám amíg az átadott életű ember a bensőjében lakó Krisztusból merít, addig a Krisztusban még gyökértelennek a gőgre, vagyis önelismerésre van szüksége ahhoz, hogy ezt a jó érzést kicsiholja magából.

Öngazolásból is fakadhat jótékonykodás, hogy lám, mégiscsak van bennem szeretet. Ezen az úton lehet legfájdalmasabban megtapasztalni, hogy a szeretet cselekedeteit jóság nélkül is végre lehet hajtani. Ilyenkor nem a szeretetet éljük, hanem csak cselekedeteket gyakorlunk. Ha a keményszívúságem miatt képtelen vagyok belülről áradó jósággal szeretni, akkor kettőt tehetek: vagy térdre borulok és engedem, hogy Isten összetörje, aztán meggyógyítsa a szívem; vagy pedig továbbra is keresztény kötelességből, elhidegült lélekkel, jóság nélkül teszem a jó másokkal. Az akarat kényszeréből születő „jóságnak” ezeket a cselekedeteit nyugodtan nevezhetnénk akár (ön)ad-

minisztratív szeretetnek is, amely statisztikailag is kimutatható jócselekedetekben látja igazolva önmagát.

A tüntető „alázatból” származó jócselekedetek annak a sérült léleknek a sajátjai, aki „fennkölt” hivatásával valahol összegyeztetetetlennek tartja, hogy „megváltó energiát” csip-csup kis jótettekben váltsa aprópénzre, de mégis megteszi. Tüntetően igyekszik bizonyítani maga és mások előtt is, hogy ő nemcsak okos, de jó is. Mivel hiányzik belőle az irgalom, e „jóság” elszenvedése inkább összefacsarja, mint megnyílt a szíveket.

„Ne ítéljetelek, hogy meg ne ítéljenek. El ne ítéljetelek senkit, hogy titeket se ítéljenek el” (Lk 6,37).

Nem mondhatom tehát, hogy az egyszerre százazrek értelmére és szívére ható prédikátor többe tesz Jézusért, mint az utcáról haldoklókat felszedegető, halkszavú szent. És azt sem állíthatom, hogy egy személyes kapcsolat szeretet-fürdőjében megújult lélek többe ér, mint annak a tömegnek a mérhetetlen megindultsága és lelki megnyílása, amelybe a Szentlélek kifürkészhetetlen úton oltja be a megtérés kegyelemsugarait. Nem mondhatom, mert nem tudhatom. A Szentlélek ott fű, ahol akar, működését ésszel fölfogni a legcsillogóbb emberi értelmet is térdre kényszerítő, meddő próbálkozás volna. Kár is ezzel kísérletezni. Azt azonban nyugodt lélekkel kijelenthetjük, hogy Jézussal való bensőséges kapcsolat nélkül a szavakban csillogó értelem, vagy a csendben munkálkodó szeretet sem lehet igazán hatásos. Mert ez a titok nem a szavakban, vagy a tettekben van, hanem a személy átadottságában. Abban a meghatározó felismerésben, hogy minden Jézusért, őerte, őbenne és őáltala történik.

Aki a Krisztusért való munkálkodásban túl nagy jelentőséget tulajdonít magának, vagy nélkülözhetetlennek kezdi érezni magát – kibújva ezzel az elvonulás és az újra feltöltődés kötelezettsége alól –, az félő, hogy máris melékösvényre tévedt.

Aki a maga apostoli munkáját a „megtérített”, vagy frissen becserkészett lelkek száma alapján hasonlítja össze mások apostoli munkájával, és egyáltalán akiben felmerül az összehasonlítás igénye, az már eltávolodott attól a misztikus és mégis mindennap megélhető igazságtól, hogy minden Krisztusban van elrejtve. Hiszen tudhatjuk, hogy nem mindig az aratja le a termést, aki a magot vetette. S ki tudja valóban megtért-e mindenki, aki ezt vallja magáról, vagy akiről mi szeretnénk azt hinni, hogy a mi szavunkra fogadta be az Istent?

Az apostoli munka lényege a személyes szeretet kisügrázása. A lélektől-lélekig érő szeretet meleg áramlása, amelynek háttérében nem a megtérítés, hanem a megajándékozás szándéka áll. A többi Istenre kell bízni. Ne legyünk eredményhajászok, mert lehet, hogy személyes szeretetünkkel azt is közelebb vezettük Istenhez, aki életünket látva ugyan nem válik rögtön hívővé, de felébred benne az emberi jóság és az igény, hogy több legyen annál, ami eddig volt. Ugyanakkor lehet, hogy százakat vezettünk már Istenhez egyszerű keresztény szeretetünkkel, anélkül hogy tudnánk róla. De gondoljuk csak el, talán jobb is, ha nem tudjuk. Lehet, hogy magunk is megijednénk attól a kegyelemtől, amellyel az Úr rajtunk keresztül vonzotta magához őket.

Az Isten szeretete mélységeket feltáró hatalmas titok, amelyeknek mindenki részese lehet, aki merész ugrással beleveti magát.

A MÉCSSES LEVELEZŐSZOLGÁLAT HÍREI

A Mécses Szeretetszolgálat levelezőinek klubja évente négyszer-öttször tart összejövetelt. Ilyenkor a résztvevők kicserélik egymással tapasztalataikat, felvetik problémáikat, melyekre Majzik elnöktől vagy Fazekas Margittól, a levelező szolgálat vezetőjétől – s néha egymástól is – választ kapnak, értesítéseket szereznek, a börtönpasztorációs mozgalom eseményeiről, bővítik ismereteiket, hogy jobban tudják végezni szép tevékenységüket.

A május 13-i összejövetelen először Agyagási Béla ny. református lelkészt hallottuk, aki rendszeresen látogatja a kalocsai fegyház és börtön elítélteit, és ismertette velünk motivációit, módszereit. A misszió lényege az evangélizáció, de mivel az elítéltek közül sokan olvasási nehézségekkel küszködnek, a tanítást képek, rajzok, plakátok segítségével végzi, hogy kézzelfoghatóvá tegyen az ő számukra olyan fogalmakat is, amelyekkel előzőleg talán sohasem találkoztak.

Gajda Imre, a Létforrás alapítványról ismertette az alapítvány programjait, amelyek az állami gondozásból kikerült vagy egyéb, marginális helyzetben lévő fiatalok társadalmi beilleszkedését célozza. E fiatalok közül nem egy már börtönviselt, s fennáll a veszély, hogy újra visszakerül a börtönbe, ezért indokolt a Mécsessel való aktív, konstruktív összefogás. Majzik Mátyás ezt az együttműködést laza szövetség formájában képzei el, s a Mécses a maga részéről főként abban tudna segíteni a Létforrásnak, hogy az Alapítvány számára szükséges információkat, melyekkel ő maga rendelkezik, közölne vele. Gajda Imre egyetértett ezzel az állásponttal.

A továbbiakban beszámoló hangzott el a levelezők kunszentmiklósi lelkigyakorlatáról, szó esett a cigány-pasztorációról, s néhány egyéni problémát beszéltünk meg.

A szeptember 30.-i összejövetelen nem vett részt meghívott előadó. – Minthogy a jelenlevők közül számosan nem tudtak eljutni a Társaság június 18-i, szegedi közgyűlésére, Majzik Mátyás beszámolt róla. Különös hangsúllyal említette azt a határozatot, mely szerint társaságunk a Jobb Lator „Krisztusra mutató példakép”-nek fogadja el (bővebben l. a Jobb Lator ez évi 4. számában a 11. oldalon). Ez azért nagy jelentőségű, mivel a Jobb Lator személyében az elítéltek hiteles példát láthatnak arra, hogy az ő helyzetükből is lehetséges felemelkedni.

A beszélgetés során egyesek negatív tapasztalataikkal kapcsolatban kértek tanácsot: érdemes-e levelezést folytatni olyan személlyel, aki kizárólag csomagkérésre használja ki ezt a lehetőséget. A konklúzió az volt, hogy nem. Egy régi levelező tagunk viszont örömmel számolt be arról, hogy pár hónapja egy igen „nehéz”, magánzárkára ítélt személlyel vált levelet, aki egyáltalában nem anyagiak reményében írogat neki. Levelezőnk úgy érzi, hogy ez az elég sűrű levélváltás komoly lelki haszonnal jár az elítélt számára.

K-né

Szomorú hír bejelentésével nyitotta meg az év utolsó találkozóját Majzik úr. November 18-án Róth Mártát, a Szent Veronika női átmeneti szállás vezetőjét az Úr magához szólította. Lelkiüdvéért közösen imádkoztunk.

Néhány perces csend után Majzik úr beszámolt az első „Batyus Konferenciáról”, melynek témája az ökumenikus keresztút (stációk formája, tartalma, elmélkedése, stb.) volt. Ebben a témakörben javaslat hangzott el az egyik résztvevőtől, nevezetesen: a börtönökben is végezzék el ezt a keresztutat az elítéltek, és imádkozzanak a maguk vétkeiért. Ezt a jelenlevők elfogadták; megvalósítása a jövő év feladata.

Karácsonyi szentmiséjét a Nuncius úr a szegedi Csillag börtönben mutatja be december 23-án. A parancsnok úr javaslata alapján ezen a szentmisén a börtön összes elítéltje részt vehet.

Egyik levelező társunk, aki Rómában részt vett Apor Vilmos boldoggá avatásán, rövid élménybeszámolójával tette színessé a találkozót.

Az összejövetel második felében a levelezők saját tapasztalataikat osztották meg egymással – egy-egy kérdésben Fazekas Margit tanácsait és segítségét kérve..

Záró akkordként Böszörményi Judit, a levelező-klub vezetője a saját és a jelenlevők nevében köszöntötte az Erzsébeteket.

A legközelebbi találkozó 1998. február 10.

M. J.

Dr. Korinek László

A rejtett bűnözési vizsgálatok legfontosabb eredményei

(folytatás az előző számból)

A kutatások – noha a legelső vizsgálatok már több mint 50 évesek – a 70-es, 80-as években éltek virákorukat.

Az a kezdeti kíváncsiság és eufória, ami beindulásukat kísérte – úgy tűnik – nem igazolt minden várakozást. Dacára a sok száz vizsgálatnak, egzakt a statisztikai számbavételnél megszokott számadatokkal ez a tendenciákat kimutató módszertan értelemszerűen nem tudott szolgálni. „Nem az egyes fákat ismertük meg, legföljebb az erdőt egészében látjuk mára kicsit másképp”. Ez persze semmit nem von le a kutatási eredmények értékéből.

Általában megállapíthatjuk, hogy e rejtett bűnözési kutatások a deviáns viselkedésről az alábbiakkal gyarapították ismereteinket:

1. A vizsgálatok jelentősen bővítették a kriminológia ismerettárát bizonyos prekriminális helyzetekről (iskolakezülés, különféle szexuális cselekmények stb.)

2. A társadalomnak „bűnözőkre” és a „nem bűnözőkre” való felosztása hibás, mert az első ízben bíróság elé került tettesek (különösen kisebb súlyú vagy közlekedési ügyeknél) gyakran panaszkodnak, hogy viselkedésük a szociális környezetükben nem számít kivételnek. Ugyancsak beigazolódtott, hogy az áldozatok nagy többsége maga is más relációban tettes. „Az alkalmi bűncselekményekért első ízben megbüntetett sok tekintetben közelebb áll a büntetlenekhez, mint a többször büntetettekhez”. (Kaiser 1989. 205.)

3. Számottevően kiszélesedett a kriminológia ismerettára a negatív feljelentési magatartás motívumstruktúrájának megismerésével, de nemkülönben gazdagodott a viktimológia is az áldozatmegkérdezések eredményeivel.

4. A legfontosabb gyakorlati eredménynek viszont mindenképpen azt tekinthetjük, hogy hozzájárult a bűnüldöző szervek kapacitásának a jobb kihasználásához, az izolált szervek rendezettebb együttműködéséhez, és semmiképpen sem vezetett ahhoz, amitől a laikusok tartottak: a kriminalizáció általános kiszélesítéséhez.

5. És végül, a látens bűnözési vizsgálatok ráirányították a figyelmet a bűnüldöző szervek különféle szervezeti és működési problémáira, így például a szelekciós munkamódszerre.

Ami pedig a látens bűnözési kutatásokból nyert, és a rejtett bűnözés mértékére vonatkozó megállapításokat illeti, azt mondhatjuk, hogy a *bűnügyi statisztika hozzávetőlegesen jól tükrözi a súlyos bűncselekmények számát és elosztását*. A kisebb súlyú jogsértések viszont feltehetőleg jóval nagyobb előfordulásúak, melyek azért maradnak rejtve, mert vagy maga az állampolgár (sértett) nem jelenti fel, vagy a hatóság nem tartja őket üldözendőnek.

A tettesi megkérdezések legfontosabb eredményei

1. Az össz-bűnözés lényegesen elterjedtebb, mint azt a bűnügyi statisztika adatai alapján hinnénk. Eltérő mérték-

ben, de igaz ez minden életkorra. Majdnem minden gyermek- és fiatalkorú elkövetett legalább egy üzleti vagy otthoni lopást, illetőleg dologrongálást. A fiatalkorú bűnözés súlypontja alkalmasint a 16. életév alatt van. Beigazolódtott továbbá, hogy a fiatalkorúak az életkoruk növekedésével váltanak tulajdonelleni bűnözésről (ami tulajdonképpen áthúzódik a gyerekkorból) az erőszakos bűnözésre. Ez a váltás szintén a 16. életév környékére esik.

2. Bűnelkövetőnek lenni – kivált fiatal korban – nem abnormalis, sokkal inkább általános.

A fiatal felnőtt korban is érvényes a magas rejtve maradt tettesi arány, így az amerikai válaszadóknak több mint a fele beszámolt ittas vezetésről, 40%-a üzleti lopásról és még számos bagatell esetről. Ennélfogva hamis a bűnöző-nem bűnöző megkülönböztetés (nem olyan dichotómia mint a nő-férfi), hanem a „többé-kevésbé” különbségtétel illik a jelenségre.

3. Az első ízben „botlott” fiatalkorú, vagy fiatal felnőttkorú elkövetők döntő többségéből nem lesz megrogzított bűnöző. Fiatal korban a deviáns viselkedés úgyszólván „normálisnak” számít. Bűnözővé gyakran a megcímkezés tesz.

4. Noha e jogellenes vagy deviáns cselekmények, elkövetésére az a jellemző, hogy majdnem az egész fiatalkorú lakosság gyakorolja, ezek ismertté válása és szankcionálása csak kivételnek számít.

5. A látens arány a *jogsértés súlyával* fordítottan alakul. Minél súlyosabb a jogellenes cselekmény, annál *valószínűbb, hogy feljelentik*.

6. A látens arány a bűncselekményeknél lényegesen magasabb, mint az elkövetőknél. Ugyanakkor, a súlyosabb jogsértések elkövetői előbb-utóbb ismertté válnak.

7. A női össz-bűnözés aránya – úgy tűnik – kisebb, mint a férfiaké, de a férfi és a nő ismertté vált bűnözés közt nagyobb a különbség, mint a férfi és női rejtve maradt között.

(A magasabb női látenciát többek között az magyarázza, hogy a női elkövetőket a hatóságok nagyobb megértéssel kezelik, részint mert a nők által elkövetett jogsértések súlya eleve kisebb, másrészt a női devianciát inkább értelmezik kisiklásnak).

8. A rejtett bűnözés is csoportjelenség – ha vannak tettestársak, azok általában hasonló korúak.

9. Noha a bűnözés minden társadalmi rétegben jelen van, de *nem egyenletes elosztású*, ez társadalmilag, gazdaságilag „alacsonyabb” néposztályokban gyakoribb, őket jobban ellenőrzi a hatóság, súlyosabban büntetik, *társadalmi puffer hiánya* csak felerősíti a kezdeti különbségeket.

10. A fiatalkorú elkövető *túl korai* megbélyegzése egy „kriminális karrier” kezdete lehet.

Az áldozati megkérdezések legfontosabb eredményei

A leginkább egybevágó tapasztalatok szerint:

1. A megkérdezettek több mint kétszer annyi jogsértést szenvednek el, mint ami feljelentésre kerül. A látencia mértéke országoként (kulturánként), koronként változik. A hivatalos statisztika a súlyosabb jogsértéseket jobban tökrözi, mint a bagatell eseteket.

2. Amíg a köztudatban (tömegtájékoztatóban) a bűnözés lényegében az erőszakos bűnözéssel azonosítható, addig valójában az össz-bűnözés döntő hányada lopás, betörés, dologrongálás.

3. Az áldozatvállalás valószínűsége nem egyenletes eloszlású:

a. *struktúrában*: gyakrabban válnak lopás sértettjévé, mind például rablásévá,

b. *nemben*: a férfiak gyakrabban lesznek sértettek, mint a nők,

c. *korban*: a fiatalok áldozati kockázata magasabb, mint az időseké,

d. *családi állapotban*: nőtlenek, elváltak gyakrabban válnak sértetté, mint például a házasok,

e. *településtípusban*: a városi lakosokat inkább fenyegeti a sértetté válás, mint a falun élők,

f. *foglalkozásban*: a munkanélküliek jobban ki vannak téve az áldozattá válásnak, mint például a munkában állók.

(A tipikus áldozat ennél fogva a fiatal, városban élő, nőtlen munkanélküli férfi).

4. Szinte a „tipikus áldozattal” azonos, az a kör, amire az ún. „sebezhetetlenségi mítosz” is jellemző. (Ennek lényege: „A fenyegetettség fázisában az emberek általában hajlanak arra, hogy a veszélyt bagatellizálják, és hogy ne tulajdonosítsanak jelentőséget a figyelmeztető jeleknek. Különösen akkor igyekeznek bagatellizálni a veszély jeleit, ha ilyent még nem éltek át. Sok embernek ezenkívül *érzhetetlenségi mítosza* van, úgy gondolják, hogy nincs behatás, amely őket leteperhetné a lábukról, és ez egyformán áll arra, ha életveszélyes betegség jeleit észlelik, vagy ha természeti katasztrófa közelgő jeleit veszik észre. Nem készítenek elő semmit annak érdekében, hogy megmeneküljenek, sőt intellektuálisan meg is magyarázhatják maguknak és környezetüknek logikus okfejtéssel, hogy miért nem kell félni.”) (Pertorini, Polcz 1976. 58.)

5. Alapvetően a károk, sérülések egyénileg feldolgozott mértéke alapján dönt a sértett a feljelentés megtételéről. A férfiak könnyebben túteszik magukat a lelki sérüléseken. (Így vannak szocializálva: „katonadolog”).

6. Magas látenciájú jogsértések: kábítószer-, gazdasági- közlekedési-, nemi bűncselekmények, magzatelhajtás, közös jellegzetességük, hogy nincs feljelentésre képes sértett, vagy az érintettek „magánügynek” tekintik.

7. Az ún. „alacsonyabb” (jövedelmű, presztizsű) néposztályok tagjai ellen inkább erőszakos-, míg az ún. „magasabb” néposztályok ellen inkább vagyon elleni jogsértéseket követnek el.

8. A nők, idősek, kevésbé tehetősök *jobban félnek* az áldozatuleséstől, holott ők relative kevésbé vannak veszélyben. (Félelmi paradoxon)

9. A jobban félők a rendőrség munkáját jobbnak ítélik meg.

10. Földrajzilag, társadalmilag minél távolabbi kör bűnözéséről kérdezzük, azt annál nagyobbak ítélik a megkérdezett. (Általánosságban is elmondható, hogy a bűnözésért mindig „másokat”, idegeneket tesszünk felelőssé, akiknek tőlünk „rendes emberektől” eltér a személyiségstruktúrája).

11. Nem bio-, pszicho-, szociális viszonyok (pl. kor, nem, szegénység) hanem az *életstílus* vezet a tényleges áldozattá váláshoz. (Életstílus – foglalkozás, szabadidő-aktivitás, káros szenvedélyek, ösztönélet pl.: homoszexualitás, bűnözői környezetben élés stb.).

A látens bűnözői vizsgálatokból és a hivatalos bűnügyi adatszolgáltatásból nyert információk viszonya

Abból kell kiindulni, hogy a *hivatalos bűnügyi statisztikák kétarcúak*. Egyfelől bemutatják az „ismertté vált” bűnözést, másfelől viszont látnunk kell, hogy a készítő szervezet szempontjából ez egyidejűleg intézményi működési statisztika is, mert következtetéseket tehetünk többek között a leterheltségre, a kapacitásra, a hatékonyságra.

Az önellentmondásból következően – anélkül, hogy dicstelen tendenciákat tételeznénk – úgy véljük, hogy a hivatalos adatokat kriminológiai szempontokkal jól egészítik ki ezek a vizsgálatok.

Ennél fogva amíg az ismertté vált bűnözés emelkedése a látencia csökkenéséből táplálkozik, ezt nem kell biztonsági szint romlásának tekinteni, hanem épp ellenkezőleg – mint korábban láttuk – ez a lakosság együttműködési készségére (feljelentés hajlandóságára) a bűnüldözési intenzitás növekedésére vezethető vissza.

Csak a lakosság megkérdezése útján ismerhetjük meg a bűnözés „minőségi oldalát”, fogadtatását. Ezek a bűnözési félelem és derivátumai, mint a bűnüldöző hatóságok megítélése, feljelentési készség, kriminálpolitikai elképzelések stb.

Ugyancsak ezen vizsgálatokból nyert adatok segítségével sikerül a jogrendszerek eltérése miatt nehézkes nemzetközi összehasonlításokat valamelyest jobb színvonalon elvégezni.

Csak ezzel lehet a bűnözési leterheltséget mérni. Összeségében azonban látni kell, hogy a már megismert hiányosságok miatt önmagában mindkét rendszer csak korlátozott hatékonyságú, viszont kombinációjukkal egy lényegesen differenciáltabb képet alkothatunk. Mindennek előfeltétele, hogy a rejtett bűnözési kutatások is hivatalos statisztikáktól megszokott rendszerességgel *követéses módon* kerüljenek végrehajtásra.

A látens bűnözési vizsgálatok kriminálpolitikai tanulságai

Ha a kriminológia történetét végignézzük, úgy is fogalmazhatunk, hogy a kriminológiai gondolkodás története valójában a gonosz tettek kriminológiájától a szenvedő áldozat kriminológiájáig tart. Ezen önfejlődésben kétség-

kívül a rejtett bűnözés mértékét megismerni akaró vizsgálatok meghatározó szerepet vittek.

A kriminálpolitikai gondolkodást leginkább megváltoztatónak a következő eredmények tekinthetők:

1. Nem beszélhetünk „normális”, „törvénytisztelő” társadalomról, és az előbbi fenyegető „elfajzott népkártevők” büntetésre érdemes hordájáról, valójában a törvényeket jobban, vagy kevésbé jobban tiszteljük.

2. A bűnözés túlreagálása (túl gyors, és súlyos büntetés) alapvetően káros. (Ha minden fiatalkorban elkövetett csínyt megtorolna a társadalom, majdnem mindenki büntetett előéletű lenne, és az igazságszolgáltatás is „megfulladna”).

3. Az, hogy végül is kiből lesz a megrögzött bűnöző, részben a társadalom reakcióitól is függ.

4. A bagatell-bűnözésre helyesebb a be nem avatkozás stratégiája (tettes-áldozat kiegyezés, mediáció – lásd később!) és ez egyébként is jobban megfelel a humánus jogállam eszményének.

5. A bűncselekmény sértettje, a büntető igazságszolgáltatás „kapuvédője” az eddigieknél jóval nagyobb szerepet kellene, hogy kapjon (Áldozati kártalanítás, másodlagos viktimizáció kerülése stb.).

* * *

Ha visszagondolunk a fejezet elején bemutatott esetleírásra megállapíthatjuk, hogy az unokának „csak” igaza volt, legalább is abban az értelemben, hogy az idős hölgyeket tényleg kevésbé fenyegeti a bűncselekményeknek való áldozatul esés, viszont akkor meg jogos a kérdés: miért és mitől fél az idős hölgy valamint, hogy komolyan kell-e ezt venni? A kérdés megválaszolása korántsem egyszerű. Induljunk ki mindenekelőtt abból, hogy létezik az össz-bűnözés, melynek a rejtett részét – mint láttuk – „leárnyékolja” az állampolgár, valamint az a hatóság, amely vagy fogadja ezt a feljelentést, vagy nem.

Ennek a többfokozatú szűrőnek a működéséről már sokat tudunk épp a rejtett bűnözési kutatások jóvoltából. Azonban ez a már eleve nem méret-arányos kép – optikai hasonlattal élve – további tükrökön, prizmákon közvetítődve jut el természetes befogadójához az állampolgárhoz, és vált ki benne heves, vagy közömbös reakciókat. Ez az optikai láncolat a *tömegtájékoztatás*.

A tömegtájékoztatás és a bűnözés kapcsolata

Bevezető eset: 1976-ban a New York Times, New Y. Daily News, N. Y. Post, 5 helyi tv azzal kezdett foglalkozni hogy az idős emberek ellen gyakori az erőszakos bűnözés. Tipikus elkövető fiatal büntetett előéletű, színes bőrű férfi, aki általában rablást követ el, gettóban lakik. *Áldozat* idős, fehér bőrű, aki szegénység miatt nem tud kiköltözni vidékre.

Noha 1976-ban New York-ban nem emelkedett az ilyen bűncselekmény aránya, sőt éppen hogy 19%-kal csökkent, egy közvéleménykutatásban a megkérdezettek 60%-a úgy vélte, hogy nőtt, és az 50 év felettiek fele azt mondta, hogy *jobban fél* mint egy évvel korábban. (Idős ember ellen valójában kevesebb mint 1%-kal követtek el emberölést.)

A tömegtájékoztató médiumok hatására egyre többen kezdtek kritizálni az igazságszolgáltatás, és a büntetésvégrehajtás gyengeségét. A közvélemény nyomására *szigorúbb ítéleteket* kezdtek a fiatalok ellen hozni, sőt beterveztettek egy *törvénytervezetet* is, amiben indítványozták, hogy a büntetett előéletű fiatalok ha idős embert támad, súlyosabb szabályok szerint bűnhődjék. (Mark Fishman 1978.)

A tömegtájékoztatás önkéntelenül is manipulálóvá vált.

Ezek után persze jogosan vetődik fel, hogy hol torzít a tömegtájékoztatás, továbbá, hogy szándékos-e ez a manipuláció.

Alaptételként abból indulhatunk ki, hogy az emberek többsége természetes érdeklődést tanúsít a bűnözés iránt, ugyanakkor a bűnügyi hírek nemcsak szórakoztató, hanem információértékűek is, (abban az értelemben mindeképp, hogy alakítják befogadójuk tudatát, s véleményét a külvilágról).

(Úgy véljük, a bűnügyi tudósítások és a „művi” bűnözésábrázolás – pl. a filmen látott krimi – között egy akaratlan „áthallás” játszódik le, s emiatt lényegében együtt tárgyalható.

A néző a filmen látott bűnügyi történetekből nyert információit öntudatlanul is valóságközeli ismeretként éli meg, és mintegy „átkopirozva” várja el, hogy a valódi rendőrség is minden ügyet, de legalább az övét derítse fel, miként a tv-ben megszokott felügyelő, hogy ugyanúgy diadalmaskodjon az igazság, és bűnhődjön a gonosz, mint az a krimikben szokott történni).

Távol állunk még attól, hogy kijelenthessük: értjük, mi is játszódik le az emberekben, de azt már magyar vizsgálatokkal is lehet bizonyítani, hogy a népesség lényegesen és tartósan alulértékeli a szociális miliójében végbement bűnözést, ha annak nem ő (vagy valamely hozzátartozója) közvetlenül a sértettje, ugyanakkor minél távolabbi földrajzi, szociális kör bűnözéséről kérdezzük az embereket, annál nagyobbak érzik, továbbá alkalmasint úgy vélik, hogy a bűnözésért „teljesen mások”, a megkérdezettől teljesen idegen személyiség- és szociális jegyekkel rendelkező személyek a felelősek.

Ezen sajátos „leképezésen” túl jelentős gond, hogy a bűnözést a tömegtájékoztató szervek szükségszerűen torzítva adják vissza. A nagy előfordulású, de kis szenzációértékű hírek nem jelennek meg a sajtóban, így a bagatell-bűnözésről – amivel a legnagyobb valószínűséggel találkozunk – az emberek, alig rendelkeznek ismeretekkel. Ezzel szemben, ha valamilyen információ technikai okból valamely bűncselekmény hírei megszorodnak az a népességben automatikusan „valóságos” értesülésként csapódik le. Vagyis az állampolgár inkább a bűnügyi tudósítások összességének *irányát* adja vissza, semmint a *valódi bűnözés arányát*.

Arra nézve, hogy ez a sajátos technika szándékolt-e, hajlunk arra, hogy nemmel válaszoljunk. Valószínűbb inkább, hogy a „krimiéhség” mint szükséglet kielégítése teszi a lapokat jól eladhatóvá, és viszi el a bűnügyi tudósításokat ebbe a szenzációkereső irányba.

(folytatjuk)

Egy szociálpszichológus gondolataiból

Mire való egy tanya?

Nem való támaszpontnak erőgyűjtő éjszakai szálláshelynek nagyvárosi bókászások folytatásához, hisz túl messze van a kis és nagy élelmiszer és egyéb boltok bókínálatától, ahonnan össze lehet zsákmányolni, amire szükség van, vagy amiből ki lehet „kereskedni”, amit az így be nem szerezhető dolgokért fizetni kell.

Távol van innen a szakadatlanul folyó cirkusz is, a számtalan, mindenünnen előtolakodó felületes inger, mely magára rángatja-cibálja vagy elrémszítgeti-riogatja a kiszolgáltatott, védtelen figyelmet; míg nem olyan lesz a lélek, mint a hajánál fogva rángatott ember. Nem oda, nem akkor, nem úgy megy, ahova, amikor és ahogy akar, hanem ahova, amikor és ahogy sose látott, idegen erők kényszerítik, melyek hátulról, alattomban ragadnak a hajába, hogy annál fogva rángathassák, taszítgálhassák, cibálhassák, ahova nekik tetszik.

Egy tanya nem való tehetetlenül-erőtlenül lézengő-hányódó léleknek semmiben vegetáló élő holttestnek, aki nem bír hajába markoló idegen erők nélkül élni, és vágya-vágyja, hogy átvegyék fölötte az uralmat, elrabolják tőle a sorsát és a felelősségét is önmaga előtt önmagával szemben.

Egy tanya arra való, hogy az ember együtt lélegezhessen a természettel, hogy a magáért és a ráutalt életekért vállalt felelőssége fejében láthassa munkája értelmét, hogy örömet lelhesse erőfeszítései munkája eredményét, élvezhesse hamvas gyümölcsei friss húsát, és a kezes állatai tekintetében felé áradó ösbízalmat.

Egy tanyán, még ha nem is teheti mindig azt az ember, amit épp kedve tartana, önkéntes szabadságáldozata nem hiábavaló: környezete gyarapodó szépségében, egészségében, békéjében nyeri el jutalmát. Egy darabnyi új élet születik-teremtődik, virágzik fel, teljesedik ki körülötte, és gyarapszik általa vagy vész nélkül epp úgy a semmibe, ahogy előtte semmi volt. Egy igazi tanya nagy felelősség a mi mai, gyorsfagyasztott mikrohullámos, műholddal, számítógéppel, telefonnal, faxszal, kommunikációval, behálózott, egybegubancolt, nyughatatlan világunk emberének. A tanyán életre keltett élet ugyan békét, meghittséget sugároz, részessé avat a teremtés csodájában, ám cserében életrehívója teljes életét követeli, még hozzá folyamatosan.

A Mécses Szeretetszolgálat rehabilitációs tanyái azonban e tekintetben különlegesek. Úgy részeltetik a fent írtakban a szabadulása után kérésére odakerülőket, hogy nem láncóják érte örökre magukhoz. Sőt! Még ottléte alatt is csak tőle függ, hogy mennyire vesz részt a tanya fenntartásában, életében. Ha egyáltalán nincs kedve hozzá, akár semennyire se, ha úgy tartja a kedve, akár teljes erőbedobással is, ha pedig nagyon megkedvelné az ottani életet, akár arról is lehet szó, hogy addig maradhasson, amíg onnan a saját tanyájára nem mehet tovább. Ha pedig elmenne a kedve a tanyasi élettől, vagy már eleve is csak jobb híján jött, a szolgálat országsszerte tevékenykedő munkatársai, önkéntes segítői és támogatói lehetőségeihez mérten segítik, hogy mihamarabb megpróbálhassa az életét ott és úgy folytatni tovább, ahol és ahogy szeretné.

Örömidő, bánatidő: karácsony

A karácsony minden ember számára kitüntetett időszak az évnek. Kire egész melegségével ragyog rá szerető családjá körében, kire még jegesenél jegesebb magányát hízlalja, szorítja rá még fojtogatóbban még nyomasztóbban, még elviselhetetlenebbül. Még véletlenül se szeretnék ünneprontó lenni, ezért nem karácsonyi témát választok annak érzékeltetésére, amiről a kedves Olvasót minden utólagos kommentár nélkül is elmélkedésre szeretném bírni. Azért hozakodom elő pont most, karácsonykor ezzel a rövid kis szemelvénnel egy önkéntes rabsegítők számára készült tananyag kiadásra váró fordításából, mert ebben az időben fogékonyabbak vagyunk kapcsolataink, viszonyaink mélységeire, csodáira. A következő rövid kis szöveg tanulságai is érthetőbbé, megérthetőbbé válnak. Arra mindenképpen jó, hogy tükrében még nagyobb lehessen a kölcsönös szeretet csodája fölött érzett örömünk, ha szerencsénk van hozzá magunk körül.

„Amikor elkezdtem a keresztény rabsegélynél dolgozni, sok ismerős óva intett. Egyrészt, mert – úgymond – »manapság a fogvatartottaknak túlságosan is jól megy a soruk«, másrészt mert »Csak ki fognak engem használni«. Személyes tapasztalataim egyiket sem erősítették meg. Igaz, egyszer megéltem egy kudarcot, amin máig sokat is rágódok.

Pedig olyan jól indult Ulrik pártfogása.

Nyugodt, mintegy harmincéves férfi volt, család nélkül nőtt fel, mindig félretolva; másodszor volt börtönben. Majdnem két évig látogattuk, leveleztünk és együtt éreztünk vele a családommal. Eltökélt szándéka volt, hogy a mi segítségünkkel teljesen újrakezdi az életét. Jószándékát azzal is bizonyította, hogy elkezdett nyomdásznak tanulni, és ezt még a büntetés-végrehajtási intézetben sikeresen be is fejezte. A bv. alkalmazottak is megerősítették, hogy már egyáltalán nem érdekelte az alkohol, jóllehet az intézetben titokban igencsak folyt az ivászat.

A szabadulása előtti hónapokban többször is volt néhány napot nálunk szabadságon. Együtt kerestünk lakást, – és találtunk is! A barátainkkal rendbehoztuk, be is bútoroztuk Ulriknak. De ami a legjobb volt, állást is kerítettünk neki a városi újságnál. Jobb indulási feltételeket aligha lehet elképzelni: lakás, munka, kellemes ismeretségi kör...

Ulrikkal együtt lázasán vártuk a szabadulása napját. Nem akarta, hogy érte menjünk, hanem mint a szabadságos napjain, vonattal akart jönni. A feleségem és a gyerekek virágokkal díszítették fel a lakását. Az állomáson vártuk az érkezését. Amikor nem érkezett meg a várt időben, azt hittük, elszalasztotta a vonatot. A valóság azonban az, hogy egyáltalán nem is indult el. A tervezett időpontban engedték el. Már négy hét telt el azóta, de még semmi életjelet nem kaptunk Ulrikától. Bevallom, minket bizony alaposan kikészített ez a csalódás. Hogy vállalkoz-e újabb fogvatartott pártfogását? Még nem tudjuk.”

Dr. Végh József

Mik a hírek Nagyfán?

Ezt a nyelvtanilag nem éppen a legszebb módon megfogalmazott címet egy kicsit hideg, de annál hangulatosabb, napsütéstől szikrázó napon találtam ki, a Nagyfai BV Intézet őrseit, dolgozókat és lelkészt Szegedre visszazállító autóbuszán.

Két órával korábban, amikor a megszokott napon és időben beléptem az Intézet kapuján, első utam a kórházba vezetett, ahol kórteremről kórteremre járva kérdeztem meg az ágyban fekvő, tolokocsiban ülő, vagy bottal sétáló beteg elítélteket, mire gondolnak akkor, amikor ezt a szót hallják: karácsony. Meglepődtem a szinte szóról-szóra megegyező válaszokon. A kérdezettek túlnyomó többsége, gondolkodás nélkül kimondta: Jézus születése. Többen hozzátették még: a szeretet ünnepe, az Isten eljövetele, Krisztus földi életének első napja. Meglepő volt, hogy csak mindezek után, mintegy a „második sorban” következett a családdal, gyermekkorral, ajándékozással kapcsolatos történetek felelevenítése.

A legmegdöbbentőbb választ egy vak elítélttől kaptam: „Hogy mi jut eszembe a karácsonyról? Hát a szabadulás, meg a világosság!” Éreztem, hogy ez a néhány szó nem betanult frázis, nem a lelkésznek kedveskedő kegyes hangzású mondat, hanem az emberben, az elítélt társakban is élő vágy megfogalmazása: ki innen, ahol meg vannak kötözve a gondolataim, ki innen a gonosz terveket dédelgető sötétségből, hadd legyek újra szabad, hadd próbáljak meg újra világosságban járni!

Ez a mondat csengett a fülemben akkor is, amikor a kórház kijáratához érkeztem és az ajtót nyitó őrsegre várva azon gondolkodtam, hogyan is kelle-ne összeszedni azokat az elítélteket, akikkel rendszeresen találkozok a szombati istentiszteleteken. Ekkor tárult elém a következő, váratlan kép. Bibliaköröseim egy csapatban, némelyikük Bibliát szorongatva a hóna alatt várt reám és azonnal „számon is kértek”: „Tiszteletes úr, már egy fél órája várjuk magát; nem lesz istentisztelet?” A jó időre való tekintettel, leültünk a futballpálya mellett és – szokásunk szerint – arról kezdtünk beszélgetni, mit sikerült megtartani az egy héttel ezelőtti alkalom mondanivalójából. A felszabadult társalgás után elővettük a Szentírást és ott folytattuk az istentiszteletet, ahol legutóbb abbahagytuk: Nehémiás könyvéénél. Az igemagyarázat után, ennek a leghűségesebb hallgatóságnak is feltettem a kérdést: hogyan készülnek a karácsonyra. Egymás szájából kapkodták a szót. Legtöbbjük annak az örömeinek adott hangot, mely szerint – amióta rendszeresen olvassa, vagy hallja a bibliai üzeneteket – egy kicsit megváltozott az élete. Ezt, úgy a látogató rokonok, barátok, mint a zárkatársak is észreveszik. Egyikőjük azt mesélte el, hogy már nem érzi jól

magát, amikor a szájára kíváncsoznak a káromkodó szavak. A bólogató társak másika kicsit „szégyenkezve”, de ragyogó arccal mesélte: megtanult bocsánatot kérni és ez megóvta egy verekedéstől. Arról is szó esett, hogy óvatosan bár, de megpróbálnak fogadalmat tenni Istennek. Jól tudják, milyen „veszélyes” vállalkozásba fognak, hiszen az Úr előtt kimondott fogadalmat nem a másik ember, még csak nem is a bíróság, hanem maga az Isten kéri számon, mégis, – ismerve gyengeségüket – rá kell, hogy „kényszerüljenek” arra az útra, ami megtartja őket a megismert igazság mellett.

Egyre nagyobb csend lett közöttünk, az egymást tréfáló megjegyzések is elhalkultak. Majdnem egyedül voltunk már az udvaron; ideje volt készülődni – vissza a körletekbe, vissza az autóbushoz. Imára kulcsolódtak a kezek és együtt adtunk hálát Istennek azért, hogy aznap is volt mondandója a számunkra; kicsit zavartan, kicsit mosolyogva, de bensőnkben a legtisztább érzésekkel ki tudtuk mondani: megint közelebb kerültünk Istenhez, megint érthetőbbé vált valami a karácsonyi titokból. Az a betlehemi istálló annak a testté lett Istennek adott szállást, aki életet, gondolatot formál rácson innen és túl, békességet kínál kapun belül és kívül, örök életre hív karácsony előtt és után.

Hát, ez a hír Nagyfán, az elvehetetlen öröm híre: „...úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (János evangéliuma 3,16)

Kereskényi Sándor
református segédlelkész

Fájó szívvel búcsúzunk

RÓTH MÁRTA

önkéntes munkatársunktól, a lovasberényi Szent Veronika női szállásunk vezetőjétől, akit a Mennyei Atyánk hazarendelt.

Emlékedet szeretettel őrizzük! Kérünk, hogy a Mennyben is legyél az önkéntesünk, és imádkozz a megvetettekért és értünk.

íj. Lele József

„Jaj kisfiam, hát mi lösz tébelüled?”

Ki ne emlékezne eme kisgyermek kori, szülőktől kapott intelmekre? Ugye, mindnyájan ráösmérünk?

Nem tudom, eljuthat-e alanti írásom azon gyermekekhez, akiknek szánom az üzenetét; minden esetre én azt szeretném, ha meg sem kellene írnom. Akkor ugyanis nem kellene azon gyötrődnöm, hogy vajon miként lehet egy gyermek „elveszett”. Miként juthat el egy ártatlannak született gyermek az első csínytevésig? Miként alakul ki benne a bűnöző hajlam? Erre nem lehet egyértelmű választ adni, hiszen nincsen két egyforma eset. Éppen ez teszi nehezzé a kezelésüket.

Saját gyermekkoromra visszagondolva írom le az alábbiakat; emelt fővel, vállalva, hiszen részben velem, és részben engedetlen csintalanságom és felelőtlenségem miatt történtek meg. Mert nem éreztem súlyukat.

Történt, hogy almaérés idején szemet vetettem a vízügyi és ármentesítő társulat almáskertjére. Nos, nem egyedül, hanem nálam idősebbekkel, akik – elmondásuk szerint már tavaly is megszédtek magukat. Ehhez tudni kell: azért vetemedtünk az almás meglopására, mert abban az időben Tápén senki sem természetett gyümölcsfélét, mivel az udvarokban kazlak, és egyéb gazdasági épületek s más javak voltak. Persze, hogy viszkett a szánk mására!

A lopás pazarul sikerült. Olyannyira jól, hogy másnap este magam merészkedtem át a kerítésen. Befelé nem is volt baj. Hanem, amikor kihajítottam a kis almás csomagomat, a nagy huppanásra, a kutyák felém rohantak, és kis híján leszedtek a drótsövényről. Ám, mire kívül jutottam, már az őr kezében volt a szerzeményem, aki jól ismert engem.

Megfogta a kezemet, és haza vezetett. Egész úton nem szólt hozzám. Én meg könyörögtem, hogy eresszen el, soha többet nem lopok. De ő hajthatatlan maradt.

Egy nagy szerencsém volt. Nagypám házában nevelkedtem, így a csősz hozzájuk vezetett. Nagypám mellé álltam, hozzá símultam. A csősz meg elmondta, hogy mi is történt, aztán elment. Az almát is magával vitte.

Amikor elment a csősz, nagypám magához húzott.

– Mások is vótak veled?

– Nem vót senki se.

– Hogy tanáltá' rá, hogy is jutott az eszödbe a lopás?

– Tégnap is vótam, de akkor sokan vótunk.

– Hun az a tégnapi alma?

– Elvötték tőlem a nagyobbak.

– Hát kicsodák?

– A Kószó Miskáék.

Nagypám nagyot szívott: a meggyfából készült pipaszárba. Aztán rám nézett, és ennyit mondott.

– Ha mögfogadod, hogy vasárnap möggyónod, és soha többet nem lopsz, akkor nem mondom mög apádnak. Tudod, az nagyon mögver érte. No, akkor?...

Vasárnap ragyogó arccal értem haza a miséről. Apám sohasem tudta meg rettenetes bűnömet.

Már hogysis ne tudnám, hogy másképpen is végződhetett volna mindez. Mondjuk úgy, hogy büntetlenségemen fölbuzdulva tovább loptam volna, és talán már nem csak almát, úgy, hogy nagypámig se jusson el a híre. Igen ám, de én a nagypámat annál sokkal jobban szerettem, semmint megcsaljam. És akkor elindult volna Józsika a bű-

nös lajtorján? Soha! Éshát, az apám verésétől is félttem, nem is beszélve arról, hogy tudtam: bűneimért egyszer Istennél is felelnem kell.

Az eseményt követő napok valamelyikén aztán elővett nagyanyám is. Ő már keményebben beszélt velem, egyenesen pörölt.

– Nem szégyöllöd magad? Hát szabad ilyet csinálni egy jó család gyerökinek, te lacibétyár, te akasztófára való! Jaj, Istenöm, kisfiam, hát mi lösz tébelüled?

Talán hihetetlen, de akkor megfogadtam egy életre, hogy soha életemben senkinek nem fogok ártani.

Hogy ez mennyire sikerült? Eleddig nagyon jól, mert fogadalmamat betartottam, s ezután is be fogom tartani.

Amikor olyasmit olvasok az újságban, s hallok a rádióban, hogy itt, meg ott gyermekek követtek el egymás ellen, sőt, felnőttek ellen bűnöket, megboradok. Hiába próbálok másra gondolni, nem megy. Csak a gyerekeket látom magam előtt, és folyton azon jár az eszem, vajon belőlük mi lesz? Van-e, aki szép szóval már kicsiny korukban a jóra neveli őket, hogy az első lépést se tegyék meg a bűnözés, a zárka felé vezető rossz úton? Van-e, aki kézen fogva mutatja meg számukra a jó utat. Egyáltalán: van-e hitük ezeknek a gyerekeknek ahhoz, hogy a jó utat válasszák?

Régen, talán gyermekkoromban hallottam, ha az apa elverte rosszkedő gyermekét, és azt mások számon kérték tőle, így válaszolt: „Addig hajlítom, amíg löhet!” Igaza volt!

Ennek ellenére állítom, hogy veréssel nem lehet jóra nevelni senkit sem! Azért nem, mert a gyermekben (és a felnőttben is) föltámad a bosszú vágya. Magam is hallottam, amikor egy gyermek azt mondta a barátjának: „Mögvert az apám, de ha mögnövök, agyonütöm!” És bizony egész életükben haragban voltak. Egyetlen szóval se mondom, hogy, olykor nem kell odalegyíteni a gyerekek nyaka közé. De dühvel, iszonyattal verni, már magában is bűnre ingerlő cselekedet!

Nem tudom, hány gyermek követett el kisebb-nagyobb bűnt. Azt sem, hogy milyen háttérű és anyagi helyzetű családokból kerülnek ki. Erre a kérdésre minden bizonnyal valakik tudnának, és tudnak is válaszolni.

Amit én sejtek, az, hogy amely gyermekek családi háttere nyugalmas, ahol a szülők példásan élnek, és szeretik egymást és a gyermekeiket, ott csak nagyrítkán fordul elő, hogy a gyermekeik rossz útra térnek. Leginkább azok, akik rossz társaságba kerülve romlanak meg. Már hogysis ne hallottam volna olyanról, hogy „Istenöm, pedig olyan röndös: embörök a szülei, de az egész családjuk is, azt' látod, börtöntöltelékévé lőtt a gyerökük.”

Lehet-e, és mit lehet tenni eme rossz útra tért gyermekek visszanyeréséért? Ez most a nagy kérdés. Legtöbbet – ahol van, ott – a család tehet. Másutt az egyház segíthet, de kérdés, hogy találják meg egymást a kezek? Nos, itt látom nagy lehetőségét a Mécses Lelkiség már jól ismert segítőkézségének. Ám itt jön be az iskola szerepe, amikor a Mécses és az iskolák együtt tesznek értük. Véleményem szerint ez is megoldás lehet. Talán a legjobb? Rajtunk hát a sor: gyermekeinkért, utódainkért, a jövő magyarságáért – amíg nem késő!

DIAKÓNIA: A SZERETET, AZ IGE ÉS AZ OLTÁR SZOLGÁLATA

(Diakónusok az egyház és a társadalom peremén élők lelkipásztori gondozásában)

Albert Biesinger

A diakonátus lelkesége, diakónusi lelkeség

A szerző 1948-ban született, a tübingeni egyetemen a valláspedagógia és az egyházi felnőttképzés professzora. Nős, négy gyermeke van, állandó diakónus. A Nemzetközi Diakónatusi Központ alelnöke, a Diaconia Christi folyóirat főszerkesztője.

A spiritualitás a keresztény ember Istenhez kapcsolódó életének egzisztenciális cselekvési dimenziója: a hit tanításainak átvitele a személyes életviszonylatokba és a konkrét gyakorlati cselekvésbe.

A diakónia teológiai gyökerei

Isten szereti az embert – ezt a teológiai kijelentést az egzisztencia szintjén is éppúgy meg kell élni, azaz megtestesíteni saját, illetve másokkal való együttes életünk során (megtestesüléstéológiai megközelítés), akárcsak a példakép értékű tettet – vagyis azt, amikor Jézus Krisztus megmosta tanítványai lábát.

„Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg.” (Jn 13, 14–15)

Jézus Krisztus az első diakónus. Ő az utolsó ítélet horizontjára állítva annak alapján ítéli sikeresnek az emberi életet, hogy a nyomorúságban élő emberekben, éhezőkben, szegényekben, idegenekben, fogságban lévőkhöz Őt magát szolgáltam-e.

„Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvérem közül eggyel is tettetek, velem tettetek.” (Mt 25, 40)

Teológiai szempontból e két szentírási hely kulcsfontosságú a diakónusi lelkeség, a diakónia lelkesége szempontjából. Diakónia, martyria és liturgia: e háromnak az egyház alapvető megvalósulásaként szorosan egymásra kell vonatkoznia. A tulajdonképpeni problémát a diakónusi egzisztencia megvalósítása jelenti.

Diakónusi feladatok az Eucharisztia ünneplésekor: a konkrét megvalósulás mintái

A diakónus összegyűjt és szétoszt

Amikor a diakónus a szentmise során előkészíti az adományokat, akkor ezekkel együtt egyben minden gyászt, kudarcot, örömet, munkát, a közösség minden keresztjét és húsvétját is odateszi az oltárra. A diakónus az egész életet helyezi áldozati adományként az oltárra, majd az egész életre vonatkoztatva osztja szét az átváltoztatott, begyűjtött adományokat Krisztus testeként. Az Eucharisztia Isten beköszöntött országa kovászának kell lennie az élet minden területén a következő héten.

Az összegyűjtés és a szétosztás adja a diakónusi szolgálat sajátos ritmusát.

A diakónus felmagasztalja a nagyot s kicsivé válik a nagy előtt

„Íme hittünk szent titka” – a kenyér és bor átváltoztatása utáni szavakban és a felajánlási ima „per ipsum” befejező gesztusában a diakónus rámutat magára JÉZUS KRISZTUSRA, az első diakónusra, a világ Megváltójára. Nem narcisztikus önmutogatás és öntömjénezés jellemzi, hanem Keresztelő Szent János és Szűz Mária példáját követi, akik RÁ, JÉZUS KRISZTUSRA mutatnak.

„A diakónusban az egyházközségnek meg kell tanulnia, hogy felebarátaink hétköznapi, nemegyszer nehéz és terhes szolgálata során is magát az Urat kell fellelnünk és megdicsőítenünk testvérünkben. Akivel találkozom, aki nek segít és szolgál, abban az emberben Krisztusnak kell nagyként megjelennie. Hogy én teszek valamit s hogy mit teszek – ennek az Úr előtt háttérbe kell szorulnia; Ő az, akit a felebarátomban meg kell találnom, Neki kell embertestvéremben megjelennie.”

A diakónus a béke gyújtópontja és megteremtője

A diakonátus az egyházi rend szentségében, azaz a egység és vezetés érdekében végzett egyházi szolgálatból való szentségi részesedést jelenti: szolgálatot az egyházban, egyházközségben, lakóhelyen, munkahelyen, az országok, kontinensek és etnikai csoportok között – nem a fejlett, közepesen fejlett vagy fejlődő országok, hanem az egyetlen világ érdekében.

A kapcsolatok hálóját létrehozni: ez a diakónia jézusi értelemben vett megvalósítása. E misztikus Krisztus-kapcsolatból senki, egyetlen egy ember sem marad ki, legyen bár alkoholbeteg, bűnöző, prostituált, beteg, kapitalista, kommunista vagy (az egyház belső ügyeit említve) éppen séggel elvált. ISTEN mindeniben békét akar teremteni, mindenkivel szót akar érteni – mégha ezt az ember az adott pillanatban még nem is veszi észre.

„Menjetek békében”: a szentmise elbocsátó szava felhívás a konkrét realitásokban megvalósuló békére; s e realitások a többévtizedes különféle diktatórikus rendszerek megfélemlítését és gyűlöletkeltését figyelembe véve, a megbékélést nagyon nehezíti, ám annál szükségesebbé teszik. A kelet-közép-európai országokbeli diakónusi egzisztencia is azon JÉZUS KRISZTUS történelmi kihívásának van alávetve, aki éppen azoknak teremt békét és kínál kibékülést, akik bűnt követtek el és Tőle távol vannak.

Hirdet, küldetést ad, mozgásba hoz

A diakónusra háruló feladatok közé tartozik az Evangélium hirdetése és az is, hogy a liturgia végén ő mondja ki a mindennapi életbe elbocsátó szavakat. Mindenkinek be kell fogadnia Jézus Krisztust saját mindennapi életébe, embertársaiban JÉZUS KRISZTUSsal kell találkozni. A közösség minden egyes tagjában – azaz a nem keresztényekben is – Jézus Krisztus találkozik velem. MINDEN EGYES EMBER SZEMÉBŐL MAGA JÉZUS KRISZTUS TEKINT RÁM – a diakónia minden formájára igaz ez az iszonyú súlyú kijelentés.

Épp ebben áll az a kaland és dráma, mely Isten és az általa teremtetett ember közt zajlik. Diakónusként e dráma kellős közepén állunk. „Érdemes diakónusként belemerészkedni e drámába” (K. Hemmerle).

A házasság diakónusok lelkesége

Noha a II. Vatikáni zsinat megszüntette a 4. század elején az elvirai szinódus által a diakónusok számára előírt cölibátust, az egyházi rend (ordo) és a házasság ezen minőségileg új viszonyát evolúció révén megteremtő újítás spirituális téren még alig bontakozott ki.

A zsinati atyák e döntése éppen azért világraszóló jelentőségű, mivel ennek révén a két szentségi fogalom, a felszentelés és a házasság „metszi egymást” és egy pontban fókuszálódik. A feleségem az egyetlen ember a világon, akivel ilyen egyszeri módon és koncentráltan személyes és szentségi kapcsolatban állok. Diakónussá váló felszentelésem által minden emberrel szentségileg össze lettem kötve, hogy – az egyháztól kapott ezen különleges megbízatásom révén – Jézus Krisztust, az első diakónust képviseljem minden ember előtt (REPRESENTATIO JESU CHRISTI DIAKON). E speciális adományt és feladatot a felszentelés „köti bele” életembe.

S a házasságomnak ebben nagyon is intenzív szerepe van. A feleségemet határozottan meg is kérdezik, kész-e a velem való házasságot beleilleszteni e diakónusi viszonylatba, kész-e velem együtt (értsd jól!) „diakonisszává” válni.

Diakónusi szolgálatom nem válhat feleségemmel való kapcsolatom versenytársává – nyolc éve vagyok diakónus, s ezen idő alatt ez sohasem következett be.

A diakónusi feladat számomra odafordulást, szeretet jelent. Miért csökkentené ez feleségem és gyermekeim iránt érzett szeretetemet? Mit szólna Jézus, ha azt látná,

hogy feleségemet és gyermekeimet azért szeretem kevésbé, mert az Ő diakónusa vagyok?

Hogy autentikus és kompetens módon diakónusként szolgálhassunk sokakat, ahhoz először is megfelelő módon meg kell bírkóznunk a házasságunkban és életünkben jelentkező problémákkal. Saját házassági és családi viszonylatrendszerünk ritmusának megtartása érdekében kellő időrendi és érzelmi prioritásokat kell kialakítani. Nem Jézus útján jár az, aki – házassága és családja kárára – az egyházban is a teljesítmény-kényszer nyomásának engedelmeskedik. Aki hisz abban, hogy felesége és gyermekei szeméből is maga JÉZUS KRISZTUS tekint rá, az képes lesz teljességgel feléjük fordulni, a konfliktusokat ésszerű módon megoldani, s nem alacsonyítja le a diakonátust azzal, hogy azt a családból való kimenekülési lehetőségként vagy a családjától meg nem kapott emocionális elismerés pótszereként használja. A lelki együttthaladás az, ami az egyházi rend és házasság e speciális viszonylatrendszerét minden téren (legyen az időbeosztás, együttes ima, szexualitás vagy konfliktuskezelés) egészen konkrét módon integrálja. Ha saját családjunkat a hozánk legközelebb álló lelki csoportnak, „házi egyháznak” tekintjük, úgy ezáltal sok problémát felkészültebben és jobban leszünk képesek megoldani. Miért kellene a diakónus családjának szenvednie a diakonátustól, amikor éppen annak révén kaphat sok új impulzust és juthat el egy intenzívebb életminőséghez, s épphogy boldogabb lehet? A spiritualitás a konkrét realitások sűrűjében való életet jelent, nem pedig a gyermekekkel járó gondoktól, iskolai problémáiktól, kisebb-nagyobb bajaitól való mentesülést. A gyerekeknek oly sok szeretetre van szükségük – s miért ne lenne az természetes, hogy ezt épp egy diakónus nyújtja nekik?

Magától értetődően a saját családomban is diakónus vagyok mindabban, amit a család tesz. Természetesen ez nem mindig – de már egyre gyakrabban – sikerül. Azt is érzékelem, hogy a feleségem is egyre inkább diakonisszává válik az ő világában, a betegek közt, legfőképpen pedig a plébániával kapcsolatos együtt-gondolkodásában. Gyakran épp ő kér arra, hogy bizonyos – általa észlelt – nehéz emberi helyzetekbe beavatkozzam. S eközben gyermekeink saját életkoruknak megfelelően különösebb nehézségek nélkül benne élnek a plébánia Jézus-kapcsolatában. Úgy gondolom, a diakonátusban egymással összeolvadó egyházi rend és házasság nagy spirituális jövő előtt áll.

(Fordította: Rohonci Katalin)

Kedves Olvasó!

A diakónus lelkiségéről szóló írással teljesítettük az egy évvel ezelőtt vállalt feladatunkat, hogy a Jobb Lator olvasóinak bemutatjuk az egyháznak ezt az ősi-új intézményét. Bízom benne, hogy az elméleti bevezetővel és azt ezt követő konkrét diakónusok és diakónusi tevékenységek bemutatásával sikerült felhívunk a megvetettek testi és lelki gondozását végzők figyelmét erre az egyházi szolgálatra. Az egyház korunkban újra bevezette az állandó diakonátust. Márpedig csak „nagyon lényeges feladatterület, speciális hivatás, valamint meggyőző hivatásképp igazolja azt, hogy az egyház valamely hivatali szentségileg adományozzon.” (H. Vorgrimler)

Meggyőződésem, hogy a Mécses Lelkiségi Mozgalom aktív tagjai ilyen, az egyház számára „lényeges feladatot” teljesítenek, „speciális hivatással” is rendelkeznek, s így lelkiségükben nagyon közel állnak a szentségi diakonátushoz.

Bár a sorozatot ebben a formában nem folytatjuk, a Jobb Lator hasábjain azért jelentkezünk még a témával, s mindenekelőtt várjuk az Olvasók reflexióit, hozzászólásait.

Kitüntető figyelmükért köszönetet mond

Molnár Ferenc

Mit ad a Mécses a társadalomnak?

(folytatás az előző számból)

A felsorolást különböző nézőpontok szerint sokáig folytathatnánk. Jelen számunkban inkább azt szeretnénk bemutatni, hogy mindezt mennyiből és honnan származó támogatásokból valósítjuk meg:

Várható kiadások 1998-ban:

bérek és vonzataik (6 fő):	3.000.000 Ft
gépjárműhasználat:	1.000.000 Ft
Mécses, Jobb Lator, stb:	2.000.000 Ft
posta, telefon, irodaszer, stb.:	500.000 Ft
egyéb (???):	500.000 Ft
	<u>7.000.000 Ft</u>

Várható bevételek 1998-ban:

Katolikus Egyház:	2.000.000 Ft
Evangélikus Egyház:	400.000 Ft
Református Egyház:	500.000 Ft
Osztrák Caritas:	700.000 Ft
Osztrák Katolikus Egyház:	1.500.000 Ft
Magántámogatások:	400.000 Ft (esetleges)
egyéb: pályázatok, saját bevétel:	1.500.000 Ft (esetleges)
	<u>7.000.000 Ft</u>

Alsószenttamás, Mécses tanya:

Várható bevétel:

állami támogatás:	2.500.000 Ft
pályázatok, külföld:	2.500.000 Ft (esetleges)
	<u>5.000.000 Ft</u>

Várható kiadások:

étkezés, rezsi, stb:	5.000.000 Ft
----------------------	--------------

Felújítások a céltámogatások függvényében történnek.

Megállapítható, hogy a Mécses a befektetett összegek sokszorosát, de legkevesebb 175 millió forintot takarít meg a társadalomnak évente!

JOBB LATOR a Mécses Lelkiség lapja

Kiadja: a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság katolikus börtönllelképásztori szolgálata
Alapító főszerkesztő: Dr. Majzik Máttyás – Szerkesztőség: 6753 Szeged-Tápé, Heller köz 6. Telefon/fax: 36 62 495-592.

E-mail cím: MECSES-MAJZIK@tizanet.hu <http://www.tizanet.hu/MECSES-MAJZIK/>

ISSN 1218-4284

Előfizetés egy évre: Belföldön: 500 Ft, külföldön: 10 USA\$ vagy ennek megfelelő értékű más valuta

Nyomdai kivitelezés: Agapé Kft. Ferences Nyomda és Könyvkiadó, Szeged